
SATAKUNNAN LUONTOMATKAILU- OHJELMA 2025

—

SATAKUNNAN LUONTOMATKAILUOHJELMA 2025

—

**SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU
PORI 2016**

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Sarja B, Raportit 4/2016

ISSN 1457-0696 | ISBN 978-951-633-198-3 (painettu)

ISSN 2323-8356 | ISBN 978-951-633-199-0 (verkkajulkaisu)

Copyright Satakunnan ammattikorkeakoulu ja tekijät

Julkaisija:

Satakunnan ammattikorkeakoulu

PL 520, 28601 Pori

www.samk.fi

Graafinen suunnittelu ja taitto: Bm&m Oy

Kannen kuva: Juho Kuva

Paperit: Kannet MultiOffset 300 g/m², sisäsivut MultiOffset 140 g/m²

Paino: Plusprint, Ulvila

Outdoors
SATAKUNTA

SATAKUNTALIITTO

SISÄLLYS

LUONTOMATKAILUOHJELMAN LAADINTAPROSESSI	6
LUONTOMATKAILUN KEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT	8
LUONTOMATKAILUN VISIO	12
LUONTOMATKAILUKOhteet	15
LUONTOMATKAILUN KOHDERYHMÄT	18
LUONTOMATKAILUN KEHITTÄMISTEEMAT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	22
Elinkeinomahdollisuuksien tukeminen ja vahvistaminen – luontomatkailun toimintaympäristö kuntoon	22
Tuotekehityksen lisääminen – kysyntään vastaaminen tuotteistamalla sisältörikkaita tuotteita	25
Tunnettuuden kehittäminen – näkyvyyttä maakunnalle luontomatkailukohteena	30
Yhteistyön vahvistaminen – toimijoiden yhteistyöllä kattavuutta matkailijan palveluketjuun	32
OHJELMAN TOTEUTUS JA SEURANTA	34

LUONTOMATKAILU- OHJELMAN LAADINTAPROSESSI

Satakunnan luontomatkailuohjelma täydentää maakuntaan laadittua Matkailun tavoite- ja toimenpidesuunnitelmaa (Satakuntaliitto 2012), jossa luonto ja elämykset on nostettu yhdeksi matkailun kehittämisen ja markkinoinnin kokonaisuuksista. Luontomatkailuohjelmassa määritetään Satakunnan luontomatkailun kehittämisteemat, tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset, joiden kautta maakunnan luontomatkailun liiketoimintapotentiaali saadaan esille. Ohjelma keskittyy luonnon kestäväan matkailulliseen hyödyntämiseen kannattavan liiketoiminnan näkökulmasta. Ohjelma tarkentaa valtakunnallista kesän luontoaktiviteettien kehittämisstrategiaa 2015–2018 Satakunnan osalta ja palvelee valtakunnallisten luontomatkailun kehittämistoimenpiteiden jalkauttamista

maakuntaan sekä lukuisia paikallisia kehittämistoimia.

Luontomatkailu on luontoon tukeutuvaa matkailua, jossa ihmiset lähtevät lomallaan luontoon ja ovat poissa kotoa yleensä vähintään vuorokauden. Luonnon virkistyskäyttö puolestaan tarkoittaa erilaisia aktiviteetteja, joita ihmiset harrastavat ulkona luonnossa osana päivittäisiä tai viikonloppuun sisältyviä rutiinejaan. Satakunnan luontomatkailuohjelmassa maakunnan luonto nähdään ympäristönä erilaisille aktiviteeteille, hyödyntämisen ja passiivisen nauttimisen kohteena sekä oppimisympäristönä. Ohjelmassa luontomatkailulla ei tarkoiteta ainoastaan yöpymisen sisältävää luonnonympäristössä tapahtuvaa matkailua, vaan myös lähimatkailua maakunnassa päiväretkien muodossa.

Satakunnan luontomatkailuohjelman laadinta aloitettiin keväällä 2015 Satakunnan ammattikorkeakoulussa matkailuyrittäjien ja -kehittäjien toiveesta saada tarkennettuja toimenpide-ehdotuksia luontomatkailuun liittyvän liiketoiminnan kehittämiseksi käytännössä. Maakunnan tasolla kaivattiin yhtenäisiä suuntaviivoja ja tukea runsaille paikallisille kehittämistoimille sekä valtakunnallisten kehittämisohjelmien jalkauttamiselle Satakuntaan. Luontomatkailuohjelman laatimiseksi Satakunnan ammattikorkeakoulu sai Satakuntaliitolta Maakunnan kehittämisrahaa.

Aineiston keräämiseksi toukokuussa 2015 lähetettiin kysely luonnon ja matkailun parissa ympäri maakuntaa toimiville kehittäjätahoille, luontomatkailuyrittäjille, kuntien vapaa-aika-, liikunta- ja ympäristötoimille, luontoon ja liikuntaan sekä matkailuun liittyville yhdistyksille. Kyselyyn saatiin yhteensä 50 vastausta. Lisäksi aineistoa kerättiin asiantuntijahaastattelujen avulla. Syksyn 2015 aikana haastateltiin yhteensä 34 luontomatkailun asiantuntijaa. Haastateltavat edustivat maakuntaliittoa, maakunnan Leader-toimintaryhmiä, maakunnallisia luontoon liittyviä kehittäjäorganisaatioita, kuntia, matkailussa toimivia paikallisia kehittäjä- ja yrittäjäyhdistyksiä, luontokoulutusta tarjoavia oppilaitoksia, luontoharrastuksiin liittyviä yhdistyksiä sekä luontomatkailuyrittäjiä. Lista haastatelluista asiantuntijoista on liitteessä 1.

Kyselyn ja haastatteluiden pohjalta laadittiin ensimmäinen versio luontomatkailuohjelmasta. Tämän viimeistelemiseksi perustettiin työryhmä, johon kuuluivat seuraavat henkilöt: erikoissuunnittelija Laura Lehtonen, Metsähallitus; projektipäällikkö Minna Uusiniitty-Kivimäki, Metsähallitus; projektipäällikkö Terttu Hermansson, Metsähallitus; toiminnanjohtaja Marja Kares-Oksman, Leader Pyhäjärvisseutu; aluekehitysasiantuntija Krista Tupala, Satakuntaliitto; ympäristöasiantuntija Anne Savola, Satakuntaliitto; yrittäjä Sanni Luomahaara, Korsuretket Oy sekä tutkimusryhmän vetäjä Sanna-Mari Renfors, Satakunnan ammattikorkeakoulu. Lisäksi ohjelmaan pyydettiin kommentteja haastatelluilta asiantuntijoilta sekä kommenttien saamiseksi ohjelman sisällöstä järjestettiin avoin keskustelutilaisuus 31.3.2016. Luontomatkailuohjelman on koostanut julkaisuksi FT Sanna-Mari Renfors Satakunnan ammattikorkeakoulusta.

Luontomatkailuohjelman tausta-aineistot julkaistiin myös erillisenä raporttina, joka löytyy internetistä osoitteesta: <https://www.theseus.fi/handle/10024/106221> Aineistoraportissa kerrotaan yksityiskohtaisemmin Satakunnan luonnosta matkailun resurssina, luontomatkailuohjelman yhtymäkohdista muihin strategioihin ja ohjelmiin sekä kyselyn ja haastatteluiden tuloksista. Aineistoraportti avaa tämän luontomatkailuohjelman taustaa ja sisältöä.

LUONTOMATKAILUN KEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

Monimuotoinen, erilaisia luontotyypiko-
konaisuuksia tarjoava luonto on Satakunnan
ehdoton vahvuus. Kärkikohteet sijaitsevat
lähekkäin ja mahdollistavat laajasti monipuolisten aktiviteettien harrastamisen. Maakunnassa on runsaasti erityyppisiä vetovoimaisia vesistöjä, metsä- ja harjualueita sekä soita. Maakunnan kärkikohteet luonnon resurssien näkökulmasta erottuvat selvästi ja näillä on selkeää liiketoimintapotentiaalia. Lisäksi maakunnassa sijaitsee monia kansallispuistoja, joilla on erottuva profiili. Luonnonympäristö on siten rikas: hyvät olosuhteet ja edellytykset luontomatkailulle ovat olemassa.

Kiinnostus luontomatkailua ja sen kehittämistä kohtaan lisääntyy Satakunnassa jatkuvasti. Maakunnassa on toteutettu sekä käynnistetty useita paikallisia luontomatkai-

luhankkeita. Satakunnassa luontomatkailun kehittämiseksi ei kuitenkaan aikaisemmin ole ollut koko maakunnan tasolla yhteistä tavoitteenasettelua. Luontomatkailua ei ole edistetty tai sen kehittämistä johdettu maakunnassa kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti, vaan toteutetut toimet ovat olleet pirstaleisia.

Ymmärrys luonnon matkailullisesta liiketoimintapotentiaalista on nyt kasvamassa, mutta luontomatkailun taloudellista merkitystä vielä vähätellään. Lisäksi yrittäjyys on usein pienimuotoista ja sivutoimista. Luontomatkailuyrittäjiä ja luonto-oppaita tarvitaan lisää tuotteiden toteuttamiseksi ja heidän yhteistyötään muiden matkailualan yrittäjien kanssa tulee vahvistaa.

Erittäin vetovoimaisia ideoita tuotteistamisen perustaksi maakunnassa on runsaasti,

mutta näiden toteuttaminen käytännössä on tuu. Luontomatkailussa kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa toisiaan eikä luontomatkailijaa pystytä palvelemaan koko palveluketjun aikana katkeamattomasti. Erilaisten luontomatkailijoiden tarpeet täytättäviä, Satakunnan luonnon vahvuuksiin pohjautuvia tuotteita tarvitaan siten lisää kysyntään vastaamiseksi. Myös luonnon ja kulttuurin yhdistäminen toisiinsa sekä luonnon hyvinvointivaikutusten esille tuominen tuotteessa tarjoaisivat houkuttelevia sisältöjä matkailijalle. Matkailijalle lisäarvoa tuottavien ja kannattavien tuoteideoiden saaminen laadukkaiksi tuotteiksi on maakunnan luontomatkailussa tällä hetkellä avainasia sen kehittämiseksi.

Maakunnan ainutlaatuinen geologia mahdollistaa sisältörikkaiden luontomatkailutuotteiden kehittämisen. Maankohoaminen, suot, harjut, kivikkoiset merialueet sekä useat joet ja järvet tarjoavat erinomaiset puitteet elämysellisten tuotteiden luomiselle. Kalastusmatkailussa tuotteistaminen on edennyt hyvin, mutta tässäkin on vielä runsaasti hyödyntämättömiä mahdollisuuksia. Maakunnassa sijaitsee myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti arvokkaita lintukohteita, mutta nämä ovat matkailullisesti näkymättömiä. Maastopyöräily on maakunnassa nousussa ja tämän ympärille ollaan luomassa reittitarjontaa.

Useiden aktiviteettien harrastajamäärät ovat kasvussa Suomessa ja kansainvälisesti, mikä tuo mahdollisuuksia myös Satakunnalle. Maakunnassa on hyvät puitteet erityyppisten aktiviteettien harrastamiselle, mikä toimii selkeänä vetovoimatekijänä kotimaisille matkailijoille. Lisäksi satakuntalaisten tuntemus maakunnan luontokohteista ja palvelujen käyttö on vielä vähäistä, minkä vuoksi omankin maakunnan asukkaat (ml. vapaa-ajan asukkaat) ovat potentiaalinen kohderyhmä. Kansainvälinen kasvu nähdään maakunnan luonnonmatkailun mahdollisuudeksi, mutta valmiudet toimia kansainvälisillä markkinoilla vaihtelevat. Maakunnan luonnon erityispiirteitä ja näistä kiinnostuneita koh-

deryhmiä ei vielä tunnisteta eikä tavoitella riittävän tehokkaasti.

Tärkeää Satakunnassa on luontomatkailun edellytysten säilyttäminen ja kehittäminen. Infran tulee olla kunnossa, jotta luontokohde on matkailijalle vetovoimainen. Luontomatkailussa tarvittavat rakenteet kuten pitkospuut, laavut, luontotornit ja sillat ovat kestäviä sekä maasto-opasteet löydettävissä ja helppolukuisia. Luontoreittien on tärkeää olla matkailijalle tuotteistettuja. Satakunnassa luontoreittien tuotteistaminen ja markkinointi sekä infran käytettävyys, huolto ja ylläpito ovat kuitenkin vielä vaihtelevaa. Pitkäjännteisyttä ja sopimuksellisuutta tarvitaan lisää.

Matkailijan näkökulmasta Satakunta on suhteellisen näkymätön ja heikosti tunnettu luontomatkailukohde. Luontomatkailutuotteista puuttuu yhteinen kantava teema ja visuaalinen ilme, jotka nostaisivat esiin maakunnan luonnon vahvuudet. Maakunnan luontomatkailua koskeva tieto on hajanaista ja matkailijan vaikeasti löydettävissä. Luontomatkailua tukeva materiaali kuten kartat, esitteet ja oppaat ovat osittain puutteellisia sekä kieliversioita tarvitaan lisää. Luontomatkailutuotteet ovat heikosti ostettavissa erilaisissa myyntikanavissa, eivätkä olemassa olevat tuotteet saa riittävästi näkyvyyttä. Myöskään yksittäiset kärkekohde eivät erotu markkinoilla. Maakunnan tunnettuuden lisääminen luontomatkailukohteena elämysellisen sisältömarkkinoinnin keinoin ja kootun informaation tuottaminen nähdään erittäin tärkeiksi kehittämiskohteiksi.

Satakunnan luontomatkailussa toimii pieniä, paikallisia verkostoja. Luontomatkailun tuotteistamisessa, markkinoinnissa sekä myynnissä laajemmat yhteistyöverkostot ovat vielä suppeita ja yhteistyön aste vaihtelee. Yhteistyöverkostot ovat kuitenkin avaintekijä maakunnan luontomatkailun kasvussa koko maakunnan kattavan, liiketoimintavetoisen myynti- ja markkinointiorganisaation (Destination Management Organisation, DMO) puuttuessa. Monissa maakunnan luontokohteissa majoitusyrittäjät nähdään

—
KUVA: *Visit Finland*
—

TAULUKKO 1

Satakunnan luontomatkailun kehittämisen vahvuudet ja heikkoudet

Vahvuudet

- Runsaasti erilaisia luontotyypikokonaisuuksia
- Selkeän profiilin omaavat kansallispuistot
- Erilaiset kärkikohteet lähellä toisiaan, soveltuvat moniin aktiviteetteihin
- Kiinnostus luontomatkailua ja sen kehittämistä kohtaan lisääntyy maakunnassa
- Kasvavaa kysyntää ja erilaisia, potentiaalisia kohderyhmiä
- Runsaasti vetovoimaisia tuoteideoita, joilla selkeää liiketoimintapotentiaalia
- Ymmärrys luonnon liiketoimintapotentiaalista kasvamassa
- Paikallisia yhteistyöverkostoja

Heikkoudet

- Luontomatkailua maakunnassa ei aiemmin edistetty ja johdettu kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti, ei yhtenäistä toimintamallia
- Vähättely luonnon matkailullista hyödyntämistä ja taloudellista merkitystä kohtaan
- Yrittäjyys pienimuotoista ja sivutoimista
- Tuoteideoiden vieminen käytäntöön ontuu, ei riittävästi valituille kohderyhmille suunnattuja ja sisältörikkaita tuotteita
- Infran huolto ja ylläpito vaihtelevaa
- Kysyntää ja kohderyhmiä ei tunnisteta eikä heidän tarpeitaan ymmärretä, kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa
- Maakunta suhteellisen näkymätön ja heikosti tunnettu luontomatkailukohteena, tieto hajanaista, ei yhteistä kattoteemaa
- Koko maakunnan kattava, liiketoimintavetoinen myynti- ja markkinointiorganisaatio (DMO) puuttuu, tuotteet heikosti ostettavissa eri kanavissa
- Yhteistyön aste vaihtelevaa, maakunnallinen yhteistyö heikkoa

potentiaalisiksi toimijoiksi, joiden ympärille verkostoja ja valmiita palvelukokonaisuuksia voitaisiin lähteä rakentamaan. Luontokohteiden kehittymiseksi tarvitaan siten yhteistyötä erityisesti aktiviteetti- ja majoitusyrittäjien välillä sekä majoitusyrittäjien tietoisuuden ja ymmärryksen lisäämistä ympäröivän luonnon erityispiirteistä sekä liiketoimintapotentiaalista. Majoitus- ja aktiviteettiyrittäjien, luonto-osajien ja yhdistystoimijoiden verkostoitumisen edistäminen on olennaista elinkeinon kehittymiseksi Satakunnassa.

Erilaisten ympäristön tilaa ja maisemaa uh-

kaavien muutosten nähdään vaikuttavan myös maakunnan luontomatkailuun. Teollisuuden ympäristövaikutukset vesistöissä sekä vesistöjen kuormitus ja rehevöityminen haittaavat luontomatkailua. Mahdolliset ympäristövaHINGOT voivat tahrata myös alueen maineen luontomatkailukohteena. Lisäksi ilmastonmuutoksen vaikutukset luonnonympäristöön ovat yhteydessä luontomatkailun mahdollisuuksiin maakunnassa. Luontokohteiden ja niiden toimintaympäristön kokonaisvaltainen suunnittelu kytkeytyy luontokohteiden matkailulliseen vetovoimaan.

LUONTOMATKAILUN VISIO

Satakunnan luontomatkailun pitkän aikavälin visio on

Satakunta on tunnettu luontomatkailukohde, jonka monipuolinen luonnonympäristö on tuoteistettu yhteistyössä sisältörikkaiksi, maakunnan luonnon erityispiirteistä nouseviksi ja helposti ostettaviksi luontokokemuksiksi.

Tämä visio tarkentuu vielä seuraavasti:

Satakunnassa luontomatkailun arvostus ja merkitys elinkeinona on kasvanut toimijoiden yhteisen tavoitteen, toimintamallin ja tiiviin yhteistoiminnan kautta. Satakunnan luontokohteissa on vireää, kannattavaa ja verkostoimaista yritystoimintaa. Maakunnassa toimii laadukkaita luontomatkailun kärkikohteita ja -yrityksiä toiminnan vetureina. Maakunta houkuttelee lähimatkailijoita, valittuja kotimaisia kohderyhmiä sekä maakunnassa on valmiudet vastaanottaa ja kasvattaa kansainvälisten matkailijoiden määrää.

Satakunta on yhtenäisen teeman omaava luontomatkailukohde, jossa Suomen monipuolisimpiin lukeutuva luonnonympäristö tarjoaa runsaasti maakunnan luonnon vahvuuksiin perustuvia sisältörikkaita luontokokemuksia erilaisille kohderyhmille. Maakun-

nassa osaavat yrittäjät tuottavat omaleimaista, erilaistettua ja yhtenäistä tuotetarjontaa, joka kattaa matkailijan koko palveluketjun. Maakunta on tunnettu erityisesti elämyksellisistä vesistömatkailutuotteista, geo- ja lintumatkailusta. Tarinallisiin luontomatkailutuotteisiin yhdistyvät myös hyvinvointi ja kulttuuri sekä luonnosta oppiminen. Erottavat, teemalliset kärkiluontoreitit houkuttelevat matkailijoita monikanavaisen viestinnän kautta.

Satakunta on tunnettu luontomatkailukohde, jonka luontomatkailupalvelut ovat kootusti esillä erilaisissa kanavissa, matkailijan on helppo löytää tietoa näiden elämyksellisestä sisällöstä ja ostaa palvelukokonaisuuksia. Maakunnan luontomatkailusta on saatavissa runsaasti informaatiota eri muodoissa ja -kielillä. Yrittäjät tuotteistavat, markkinoivat ja myyvät tuotteitaan yhdessä aktiivisesti hyödyntäen erilaisia myyntikanavia.

Satakunnassa luontomatkailu on verkostoitunutta sekä luontokohteissa että koko maakunnan tasolla: toiminnassa mukana ovat luontomatkailuyrittäjien lisäksi majoitusyrittäjät, luonto-osaajat ja -oppaat, yhteisöt ja yhdistykset, kunnat sekä kehittäjätahot.

—
KUVA YLHÄÄLLÄ: *Terttu Hermansson*
KUVA ALHAALLA: *Niko Ala-Uotila*
—

KUVA: *Sanna-Mari Renfors*

LUONTOMATKAILU- KOHTEET

Maakunnan luontomatkailun kärkikohteiden selkeä valinta, profilointi aktiviteettikohteina ja näihin panostaminen palvelisivat maakunnan luontomatkailun kehitystä. Tällä hetkellä maakunnasta puuttuvat selkeän profiilin omaavat vetovoimaiset veturikohteet, jotka vetäisivät laajemmin kotimaisia ja kansainvälisiä matkailijoita maakuntaan ja omalla toiminnallaan tukisivat myös matkailijan viipymän ja ympäröivien alueiden luontomatkailun kehitystä. Koko maakunnan sekä sen kärkikohteiden luontomatkailun kehittämiseksi tarvitaan yhteisiä toimintamalleja sekä toimijoiden selkeitä rooleja ja työnjakoa.

Luontomatkailun kärkikohteiden valinta, profilointi aktiviteettikohteina ja näiden tunnettuuteen panostaminen ovat näin ollen maakunnan yhtenä tavoitteena luontomatkailun kehittämisessä. Kärkikohteiden profilointi tiettyjen aktiviteettien kautta auttaisi kohteita erottautumaan markkinoilla. Kaikkia maakunnan luontokohteita nostetaan enemmän esille matkailussa juuri näiden omien luonnon erityispiirteiden ja luontoarvojen sekä kohdeaktiviteettien kautta. Val-

takunnallisen tai kansainvälisen statuksen omaavia luontokohteita kuten kansallispuistoja, Unescon maailmanperintökohteita, mahdollista Geopark-statusta sekä kansallista kaupunkipuistoa hyödynnetään vahvemmin maakunnan luontomatkailun kehittämisessä. Luontokohteiden kokonaisvaltainen kehittäminen tukee erityisesti kohteissa sijaitsevien yrittäjien toimintaa.

Maakunnan luontomatkailun kärkikohteet ovat

- Satakunnan rannikkoseutu, Selkämeri
- Kokemäenjoki, suistoalue ja kosket
- Hämeenkaan alue, Jämi
- Karvianjoen vesistöalue, Merikarvianjoki
- Pohjois-Satakunnan suo- ja metsäalue

Lisäksi maakunnan tärkeitä, luontomatkailupotentiaalia omaavia luontomatkailukohteita ovat

- Pyhäjärvisseutu, Säskylän Pyhäjärvi ja harjujakso
- Joutsijärven järvi- ja metsäalue
- Puurijärvi-Isosuon kansallispuisto
- Pinkjärven metsä-, suo- ja järviolue

TAULUKKO 2

Luontomatkailukohteiden kehittäminen

Tavoite

Laadukkaat luontomatkailun kärkikohteet vahvistavat tunnettuuttaan ja profiiliaan.

Toimenpide-ehdotus

- Kärkikohteiden tunnettuuteen panostaminen profiloimalla kohteet, nostamalla nämä esille luonnon omien erityispiirteiden ja luontoarvojen sekä kohdeaktiiviteettien kautta
- Vertailu menestyviin kärkikohteisiin kansallisesti sekä kansainvälisesti
- Valtakunnallisen ja kansainvälisen statuksen omaavien luontokohteiden hyödyntäminen maakunnan luontomatkailun kehittämisen resurssina

Satakunnan luontomatkailukohteina korostuvat maakunnan monimuotoiset vesistöt: Selkämeri sekä järvet ja joet. Merialue nähdään maakunnan luontomatkailun kannalta keskeisenä kohteena, jonka veto-voimaisuus perustuu sekä rannikkoon että saaristoon. Yksittäisistä vesistökohteista nousevat esille erityisesti Yyterinniemi, merellinen Rauma, Kokemäenjoki suistoinen ja koskineen sekä Merikarvianjoki. Myös Pyhäjärvisuonon järvet, Joutsijärvi, Puurijärvi ja Pinkjärvi ovat suosittuja vesistökohteita.

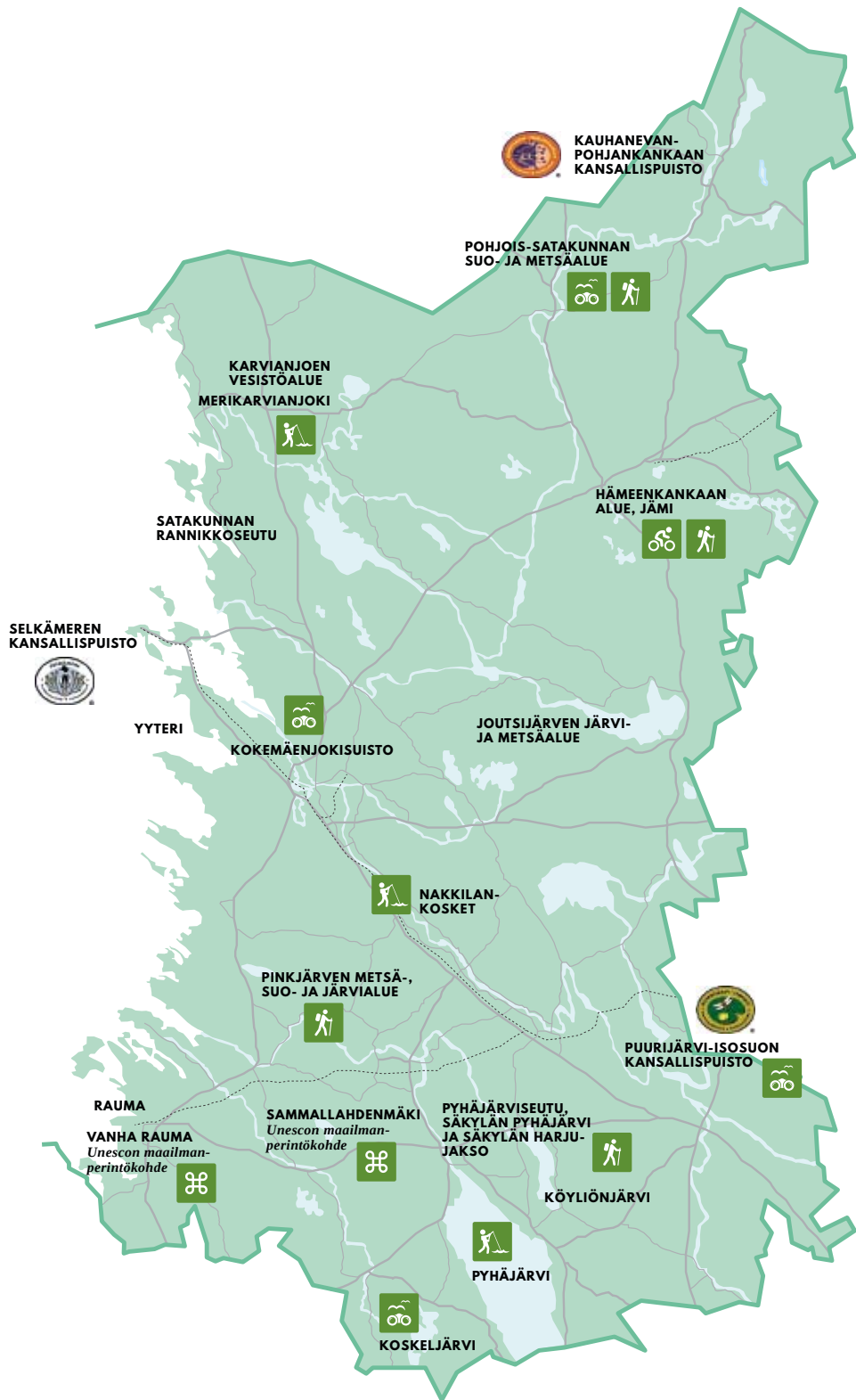
Vesistöjen lisäksi maakunnan suoalueet erityisesti Pohjois-Satakunnassa sekä harjualueet metsineen kuten Hämeenkaan laaja harjualue ja Säskylän harju ovat maakunnan vetovoimaisia kohteita, jotka tulisi nostaa paremmin esille. Pohjois-Satakunnan suo- ja metsäalueilla korostuvat luonnon hyvinvoin-

tivaikutukset. Jämi ja Hämeenkaan alue puolestaan on tärkeä maakunnan luontoliikunnan kuten vaelluksen ja maastopyöräilyn keskittymä.

Maakunnan luontomatkailun vahvuutena ovat myös kansallispuistot kuten Selkämeren kansallispuisto, Kauhaneva-Pohjakangas ja Puurijärvi-Isosuo. Lähellä Satakunnan rajaa sijaitsevat myös Kurjenrahkan ja Lauhanvuoren kansallispuistot sekä Vaskijärven luonnonpuisto.

Kalastusmatkailun kärkikohteeksi Satakunnassa on Merikarvianjoki. Lisäksi Nakkilan kosket, Säskylän Pyhäjärvi ja Selkämeri ovat maakunnan suosittuja kalastusmatkailukohteita. Porin rannikko suistoalueineen nähdään lintumatkailun kärkikohteeksi, jota Puurijärvi, Koskeljärvi ja Pohjois-Satakunnan suo- ja metsäalueet täydentävät maakunnan merkittävimpinä lintumatkailukohteina.

KUVA 1

Satakunnan luontomatkailualueet

LUONTOMATKAILUN KOHDERYHMÄT

TAULUKKO 3

Satakunnan luontomatkailun kohderyhmät

Oman ja lähimaakuntien matkailijat

- Yksittäiset, eritasoiset ja -ikäiset aktiviteettiharrastajat
- Ryhmät: yritykset, yhdistykset, koululaisryhmät
- Lähimaakunnat kaupunkikeskuksineen: Pirkanmaa, pääkaupunkiseutu, Varsinais-Suomi, Etelä-Pohjanmaa
- Oman maakunnan lähivirkistyskäytön aktivointi sekä vapaa-ajan asukkaiden huomiointi

Kansainväliset matkailijat

- Aktiviteettiharrastajat valikoiduilla markkinoilla: Keski-Eurooppa, Etelä-Eurooppa ja Venäjä
- Potentiaalinen kasvu Aasian markkinoilta

Maakunnan luontomatkailun kohderyhmästrategia pohjautuu erityisesti lähimaakuntien suurten asutuskeskusten matkailijoiden houkuttelemiseen Satakuntaan. Lisäksi maakunnan omia asukkaita (ml. vapaa-ajan asukkaat) aktivoidaan käyttämään maakunnan luontokohteita ja -palveluja. Maakunnan luontomatkailun kehittämiseksi myös kansainvälisen luontomatkailun volyyymiä kasvatetaan valikoiduilla markkinoilla. Tärkeää maakunnan luontomatkailun kehittämiseksi on juuri yksittäisten, eri-ikäisten ja eritasoisia aktiviteetteja harrastavien matkailijoiden tarkempi tunnistaminen ja tavoittaminen. Aktiviteetteja mietittäessä Satakunnan luonnon vetovoimatekijöitä pitäisi tarkastella enemmän suhteessa matkailijoiden lähtöalueisiin ja heidän motiiveihinsa lähteä luontomatkalle juuri Satakuntaan. Tä-

män lisäksi maakunnan luonto houkuttelee yritysryhmiä työkyvyn ja työhyvinvoinnin ylläpitoon, erilaisia yhdistyksiä virkistytymään ja koululaisryhmiä leirikouluihin. Luontomatkailulla on siten selkeä yhteys myös ympäristökasvatukseen ja -tietoisuuteen.

Erityisesti lähimaakunnista, noin 300 kilometrin säteellä Satakunnasta tulevat matkailijat ovat potentiaalisin maakunnan luontomatkailun kohderyhmä. Merellisyys vuoksi maakunta on vetovoimainen luontomatkailukohde sisäsuomalaisille, erityisesti Tampereen seudulta tuleville matkailijoille. Lisäksi maakunta houkuttelee luontomatkailijoita Turun seudulta ja pääkaupunkiseudulta sekä Etelä-Pohjanmaalta.

Satakunnassa lähimatkailun merkitys korostuu. Maakunnassa on runsaasti mahdol-

TAULUKKO 4

Kohderyhmien tavoittaminen ja tunnistaminen

Tavoite

Satakunnan luontomatkailun asiakkaina ovat eritasoisia aktiviteetteja harrastavat, erilaisilta maantieteellisiltä alueilta saapuvat yksittäiset- ja ryhmämatkailijat.

Toimenpide-ehdotus

- Erilaisia aktiviteetteja harrastavat, potentiaaliset kohderyhmät sekä kotimaasta että ulkomailta tunnistetaan ja tavoitetaan.
- Markkinointitoimenpiteitä suunnataan isoihin kaupunkeihin 300 km säteellä Satakunnasta.
- Erilaisia ryhmiä sekä oman maakunnan asukkaita aktivoidaan.
- Kansainvälisten matkailijoiden lisäämiseksi tuotekehitystä ja kansainvälistymisvalmiuksia lisätään sekä valituilla markkinoilla maakuntaa tuodaan esiin aktiviteettikohteena.

KUVA: Minttu Toukonen

lisuuksia kehittää satakuntalaisille suunnattuja luontomatkailutuotteita. Maakunnan luontokohteet eivät ole tällä hetkellä riittävän tunnettuja oman maakunnan sisällä, minkä vuoksi myös satakuntalaiset muodostavat potentiaalisen ja kasvavan kohderyhmän. Maakunnan luontokohteiden ja -palvelujen tunnettuutta tulisikin lisätä myös maakunnan sisällä vapaa-ajan asukkaita unohtamatta. Lisäksi maakunnan luonto tulisi kytkeä yhä enemmän kasvatustarkoituksessa koulujen opetussuunnitelmiin.

Kansainvälisen luontomatkailun volyymin kasvattamista valikoiduilla markkinoilla vahvistetaan tuomalla esille maakuntaa aktiviteettikohteena, lisäämällä tähän liittyvää tuotekehitystä sekä yrittäjien kansainvälistymisvalmiuksia. Vaikka valmiuksia kansainvälisillä markkinoilla toimimiseen ei ole vielä laajasti, volyyimia Satakunnan luontomatkailuun tarvitaan ulkomailta. Kansainvä-

lisen statuksen omaavat luontokohteet kuten Selkämeren kansallispuisto ja mahdollinen Geopark lisäävät matkailupotentiaalia ulkomaan markkinoilta. Markkina-alueita ovat erityisesti Keski-Eurooppa kuten Saksa ja Ranska sekä Venäjä ja Etelä-Euroopan maat. Aasian maat nähdään kasvavana markkina-alueena.

Eryityisesti kansainvälisillä markkinoilla maakuntaa nostetaan esille aktiviteettikohteena: tietty aktiviteetti määrittelee kohderyhmää, jota tulee tavoitella kohdenetusti. Eryityisesti kalastusmatkailu, lintumatkailu, talviaktiviteetit sekä rannikko ja saaristo kiinnostavat ulkomaalaisia matkailijoita. Maakunnassa he voivat kokea aitoa luonnonrauhaa koskemattomassa luonnossa. Lisäksi kansainvälisen luontomatkailun kehittämiseen kytkeytyy usein kasvatusnäkökulma: maakunnassa voitaisiin järjestää kansainvälisiä nuorisoleirejä ja leirikouluja.

LUONTOMATKAILUN KEHITTÄMISTEEMAT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Satakunnan luontomatkailua kehitetään neljän strategisen teeman alla. Nämä teemat ovat seuraavat: 1) elinkeinomahdollisuuksien tukeminen ja vahvistaminen, 2) tuotekehityksen lisääminen, 3) tunnettuuden kehittäminen sekä 4) yhteistyön vahvistaminen. Osaamisen ja yrittäjyyden kehittäminen sekä verkostomainen toiminta ovat läpileikkaavia aiheita, jotka korostuvat useassa kehittämissuunnitelmassa.

Elinkeinomahdollisuuksien tukeminen ja vahvistaminen – luontomatkailun toimintaympäristö kuntoon

---

NYKYTILAN KUVAUS

Satakunnassa kiinnostus luontomatkailua kohtaan lisääntyy jatkuvasti ja ymmärrys luontomatkailun liiketoimintapotentiaalista kasvaa. Tähän mennessä luontomatkailun kehittämiseksi ei kuitenkaan ole ollut yhteistä tavoitteenasettelua ja toimintamallia. Kehit-

täminen on ollut sirpaleista ja lyhytjänteistä. Toimintaa on kehitetty yksittäisten ja hajanaisten hankkeiden kautta, jotka eivät aina ole vastanneet tarpeeseen. Kaupungit ja seutukunnat ovat kehittäneet toimintaansa omilla palasinaan. Oma asenteemme maakunnan arvokkaita luontokohteita ja näiden hyödyntämistä kohtaan on ollut myös suhteellisen vaatimaton ja epäilevä.

Luontomatkailun haasteena Satakunnassa on myös yrittäjien ja heidän resurssiensa vähäinen määrä. Maakunnasta löytyy luontomatkailussa ns. kärki-/veturiyrityksiä, mutta monet yrittäjät toimivat osa-aikaisesti, ja yrittäminen on usein harrastus. Sivutoimisesti toimiva yrittäjä ei välttämättä pysty vastaamaan matkailijoiden kysyntään ja tarjoamaan tuotteita heille sopivana ajankohtana. Innovatiiviset, menestyksekkäät toimintakonseptit ovat usein vähäisiä yksittäisissä luontokohteissa ja luontomatkailuyrityksissä. Aktiivisia ja verkostoitumiskykyisiä yrityksiä tarvitaan lisää mukaan maakunnan luontomatkailun kehittämiseen.

Kunnan voimakas mukana olo luontomatkailun kehittämisessä ja yrittäjystävällisyys

KUVIO 1

Satakunnan luontomatkailun kehittäminen

Tuoteteemat

- Vesistöaktiviteetit
- Linnut
- Geologia
- Hyvinvointia ja kulttuuria luonnossa
- Teemalliset luontoreitit

Kohderyhmät

- Oman ja lähimaakuntien matkailijat
- Kansainväliset matkailijat

Kärkikohteet

- Satakunnan rannikkoseutu, Selkämeri
- Kokemäenjoki, suistoalue ja kosket
- Hämeenkaan alue
- Karvianjoen vesistöalue
- Pohjois-Satakunnan suo- ja metsäalue

Elinkeinomahtodollisuuksien tukeminen ja vahvistaminen

- Kehittäjätahojen yhteinen tavoite ja toimintamalli
- Infran käytettävyys
- Vireää, kannattavaa ja verkostomaista yritystoimintaa

Tuotekehityksen lisääminen

- Maakunnan luonnon vahvuuksiin perustuvat, kohderyhmille erilaistetut tuotteet
- Tuoteteemojen yhdistäminen elämyksellisiksi kokonaisuuksi
- Runsas aktiviteettitarjonta

Tunnettuuden kehittäminen

- Tuotteet kootusti esillä ja informaatiota saatavissa monissa kanavissa
- Elämyksellinen sisältömarkkinointi luontokohteista ja -tuotteista
- Palvelukokonaisuuksien helppo ostettavuus

Yhteistyön vahvistaminen

- Vahvat yhteistöverkostot tuotteistamisessa, myynnissä ja markkinoinnissa koko maakunnan ja paikallisella tasolla
- Mukana majoitusyrittäjät, luonto-osaajat ja -oppaat sekä yhteisöt, yhdistykset, kunnat

KUVA: *Soili Jussila*

on elinkeinon kehittymiseksi tärkeää. Teollisuusvetoisessa Satakunnassa tämä ei ole itsestäänselvyys, ja kunnissa asiaa edistetään vaihtelevalla menestyksellä. Kunnilla on suuri rooli luontomatkailuun soveltuvan infran ylläpidossa sekä yrittäjien markkinointitoimenpiteiden tukena. Satakunnan luontokohteissa luontomatkailun perusrakenteet ja niiden käytettävyys sekä huollon ja ylläpidon sopimuksellisuus ovat vaihtelevaa.

TAVOITTEET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Maakunnan luontomatkailussa olennaista on yhteisen tavoitteen ja tätä tukevien toimenpiteiden luominen. Paikallisten sekä maakunnallisten kehittäjätahojen on tärkeää hahmottaa oma toimintansa osana suurempaa kokonaisuutta, tunnistaa oma ja muiden roolit sekä huomioida valtakunnalliset kehityssuunnat. Merkityksellistä on myös kehittäjätahojen sitoutuminen yhteiseen päämäärään maakunnassa sekä yksittäisissä luontokohteissa. Kehittäjätahojen välistä vuoropuhelua ja tiedottamista lisätään maakunnassa, myös kunnat otetaan tähän tiiviisti mukaan.

Satakunnan luontomatkailun kehittymistä tuetaan vertailemalla tätä muualla omaksut-

tuihin toimintamalleihin ja oppimalla toisilta (ns. benchmarking). Koska maakunnan luontomatkailu ei ole vielä kovinkaan organisoitua, maakunnan luontomatkailuun poimitaan toimintamalleja muualla sijaitsevista luontokohteista, joissa asioita on toteutettu menestyksekkäästi.

Lisäksi yritystoiminnan kasvua ja erityisesti yrittäjien verkostoitumista tuetaan. Matkailuyrittäjien liiketoimintaosaamista erityisesti luonnon liiketoimintapotentiaalini ymmärtämisessä, tuotteistamisessa sekä myynnissä ja markkinoinnissa vahvistetaan. Myös yrittäjien oppimista muissa maakunnissa menestyksekkäästi toimivilta yrittäjiltä sekä toisilta yrittäjiltä omassa maakunnassa tuetaan. Lisäksi paikallisten luonto-osajien rohkaisu yrittäjiksi nähdään tärkeäksi. Yhteistyön kehittämisestä lisää teemassa 4.

Luontomatkailussa tarvittavan infran tulee olla käytettävää sekä ylläpito ja huolto sopimuksellista. Luontoreittien sidosryhmät kartoitetaan ja heidän kanssaan huoltoon ja ylläpitoon luodaan reittikohtaisia sopimuksellisia malleja: verkostoja reittejä hyödynnettävistä tahoista reittien ympärille. Lisäksi maakunnan luontokohteissa olevat kärkireitit

TAULUKKO 5

Elinkeinomahtodollisuuksien tukeminen ja vahvistaminen

Tavoite	Toimenpide-ehdotus
Luontomatkailun kehittäjätahoilla on yhteinen tavoite ja toimintamallit sekä tiivistä yhteistoimintaa.	<ul style="list-style-type: none"> • Luontomatkailuohjelman luominen ja toteutumisen seuranta, maakunnallisen luontomatkailun kehittäjäverkoston tiivis toiminta, kunnat vahvasti mukana luontomatkailun kehittämisessä. • Muualla menestyksekkäästi toteutettujen toimintamallien benchmarkkaus.
Vireä, kannattava ja verkostomainen yritystoiminta kasvaa.	<ul style="list-style-type: none"> • Yritystoiminnan kasvun, yrittäjien liiketoimintaosaamisen sekä verkostoitumisen tukeminen ajankohtaisin toimenpitein.
Luontomatkailussa tarvittava infra on käytettävää sekä ylläpito ja huolto sopimuksellista.	<ul style="list-style-type: none"> • Luontokohteissa olevien kärkeittien valinta, teemoittelu ja tuotteistaminen valtakunnallisten työkalujen avulla. • Luontoreittien sidosryhmien kartoitus sekä huoltoon ja ylläpitoon reittikohtaiset, sopimukselliset mallit

valitaan, teemoitetaan ja tuotteistetaan valtakunnallisten työkalujen avulla.

Tuotekehityksen lisääminen – kysyntään vastaaminen tuotteistamalla sisältörikkaita tuotteita

NYKYTILAN KUVAUS

Maakunnassa on runsaasti erittäin vetovoimaisia ideoita tuotekehityksen perustaksi,

mutta näiden toteuttaminen käytännössä ontuu. Maakunnan luonnon vahvuudet sekä liiketoimintapotentiaali siten tunnistetaan, mutta näitä ei ole hyödynnetty riittävästi. Tällä hetkellä maakunnassa ei tunnisteta tarvittavissa määrin luontomatkailun kysyntää eikä potentiaalisia kohderyhmiä. Maakuntaan kohdistuva luontomatkailun kysyntä ja tarjonta eivät välttämättä kohta toisiaan. Tuotteita ei ole erilaistettu riittävästi erilaisten luontomatkailijoiden tarpeet huomioiden. Kysyntään vastaavia, erilaistettuja tuotteita ja näitä tuottavia yrittäjiä tarvitaan lisää.

TAULUKKO 6

Satakunnan vetovoimaiset tuoteideat luontomatkailussa

Vesistömatkailutuotteet

- elämyskeskeiset, erikeisot ja -tasoiset kalastus- ja melontatuotteet
- kalastuksen ja melonnan oppimiseen liittyvät tuotteet
- tuotteen tarinallistaminen kalastukseen liittyvän historian kautta
- ammattikalastajat osana tuotetta: nuotantähtäykset, avoimet ovet kalasatamassa mukana kalastajat kertomassa kalastuksesta
- kalan käsittely ja valmistus
- SUP-lautailu
- sukellus ja snorklaus: ensimmäisen maailmansodan hylkyretki Raumalla
- eksoottisten merellisten kohteiden esilletuonti
- myrskyt ja pimeys
- majakat ja merellinen kulttuuriperintö
- jäiden lähtö
- vedenalaisvalokuvauskurssi

Lintumatkailutuotteet

- eritasoisille lintuharrastajille suunnatut tuotteet
- muuttolintujen reitit ja lintujen muutto
- lintujen tunnistuskurssit
- lintuvesien äänien kuuntelu
- teemalliset lintutapahtumat
- sisällön tuottaminen lintutornien ympärille: kiertävä lintuopas, luksus-eväskori
- linnut yhdistettynä muuhun aktiviteettiin kuten melontaan tai patikointiin
- lintujen valokuvaus

Teemalliset luontoreitit

- vaellukseen lyhyet rengasreitit
- ohjatut hyvinvointipolut
- tietyille kohderyhmälle kohdennetut teemalliset reitit
- maastopyöräilyreitit
- ympäröivän kulttuurin yhdistäminen vaellus-/pyöräilyreittiin

Geomatkailu

- tarinallisia sekä luonnontuntemukseen pohjautuvia opastustuotteita alueen geologisen kehityksen, jääkauden ja maankohoamisen ympärille
- harju- ja suolunnon sekä soiden materiaalien ja keruutuotteiden tuotteistaminen
- ihmisen ja luonnon vuorovaikutus: vanha asutus ja satamien paikat
- Geoparkiin liittyvä tuotekehitys

Kulttuuria luonnossa

- pyöräilyreittien rakentaminen kulttuurin ympärille: Alvar Aalto -pyöräilyreitti, Kyrönkankaantien pyöräilyreitti, kylien raitit ja kirkot -pyöräilyreitit
- Unescon maailmanperintökohteiden ja ruukkien yhdistäminen luontomatkailetuotteeseen
- taiteen yhdistäminen luontomatkailuun: ympäristötaide, Kankaanpään taidekoulu yhteistyöhön
- luonnonvalokuvaus-kurssit
- historialliset paikat, tiet ja henkilöt, ihmisen jäljet luonnossa sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutus: Kyrönkankaantie, Kokemäenjoen historiallinen asutus, vanhat metsätyömenetelmät, puun prosessointi taimesta paperirullaksi
- teatteria luonnossa
- kylätapahtumat luonnossa
- Ajan jäljet -historiamatkaileverkoston yhdistäminen luontomatkaileluun Rauman seudulla
- perinnemaisemat ja arvokkaat maisema-alueet
- kaupunkiluonnon ja -kulttuurin yhdistäminen
- paikallinen luontoruoka yhdistettynä aktiviteettituotteeseen: riista, kala ja yrtit, metsien terveysvaikutteiset luonnontuotteet kuten marjat, sienet
- luontoruokaan liittyvä oppiminen: luonnontuotteiden käytön opastus sekä luontoruoan käsittely ja valmistus

Luonnon hyvinvointivaikutukset

- metsät ja hyvinvointipolut
- retriitit, joihin yhdistettynä metsässä liikkumista
- luonnon äänien kuuntelu
- hiljaisuuden tuotteistaminen
- turvehoidot ja -saunat

Muita

- aktiviteettien ympärille luodut tapahtumat
- seikkailumatkailu: selviytymisleiri luonnossa Puolustusvoimien kanssa, seikkailupuisto metsässä
- metsästysmatkailu ja hirvet
- vesistöjen eläimet kuten majavat
- ratsastusmatkailu
- talviaktiviteetit: pilkkiminen ja retkiluistelu
- geokätköily
- frisbeegolf
- teollisuuden omistamien metsien hyödyntäminen

Lisäarvoa tuottavien tuotesisältöjen tarjonta on maakunnassa heikkoa. Tuotteista puuttuu usein matkailijalle vetovoimainen ja uniikki sisältö, jonka vuoksi matkailija tulisi juuri Satakuntaan, ja josta matkailija olisi valmis maksamaan. Teemoitettuja tuotteita tarvitaan enemmän matkailijan luontokokemuksen ympärille pohjautuen alueen luonnon erityispiirteisiin ja tästä kiinnostuneiden matkailijoiden tarpeisiin. Maakuntaan kaivataan myös lisää opastettuja tuotteita, joiden kautta matkailija oppii luonnosta. Luontomatkailutuotteissa hyödynnetään harvoin tarinallisuutta, joka lisäisi tuotteiden houkuttelevuutta matkailijan silmissä. Lisäksi yrittäjien ymmärrys ansaintalogiikasta, kannattavuudesta ja tuotteiden hinnoittelusta tarvitsee lisää osaamista.

Maakunnan luontomatkailusta puuttuu kantava teema ja yhteinen visuaalinen ilme, joka nostaisi esiin maakunnan luonnon vahvuudet ja yksittäiset tuotteet. Olemassa olevat tuotteet eivät näin ollen erottaudu markkinoilla tai linkity toisiinsa muodostaen kokonaisuuksia. Lisäksi maakunnassa on tarjolla vain vähäisesti valmiita, muutaman päivän kestäviä palvelukokonaisuuksia, joiden kautta matkailijaa palvellaan koko palveluketjun aikana katkeamattomasti.

Satakunnan luontokohteet mahdollistavat monipuolisten aktiviteettien harrastamisen. Satakunnan luontomatkailun potentiaalisia aktiviteettituotteita ovat erityisesti elämykselliset vesistöihin- ja lintumatkailuun liittyvät aktiviteetit. Lisäksi geologia, luonnon ja kulttuurin yhdistäminen sekä luonnon hyvinvointivaikutukset tarjoavat tuotteistukselle monia mahdollisuuksia. Maakunnassa on myös matkailijalle vetovoimaisia luontoreittejä, joiden tuotteistaminen etenee.

TAVOITTEET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Yrittäjien osaamista tuotteistamisessa vahvistetaan, jotta maakuntaan saadaan lisää kysyntään vastaavia, valituille kohderyhmille kohdistettuja tuotteita, joissa matkailijan luontokokemus on keskiössä. Tämän vuoksi yrittäjille kohdistetaan myös tiedotusta ym-

päroivän luonnon erityispiirteistä ja luontomatkailijoista kohderyhmänä. Teeman, vaatimustason, vuodenajan, keston ja pituuden suhteen erilaistettuja aktiviteettituotteita tuotetaan lisää erilaisille kohderyhmille. Tuotteistamista tukee myös laajempien, teemoitettujen tuotekokonaisuuksien rakentaminen koko maakuntaan, jotka yhdistävät yritysten tuotteita, edistävät tuotteiden löydettävyyttä ja ostettavuutta matkailijan näkökulmasta.

Tuotteiden elämyksellisyyttä lisätään. Tuotteisiin liitetään tarinallisuutta, oppimisen elementtejä ja paikallisten osaamista. Myös opastettujen tuotteiden määrää lisätään. Kulttuuri ja luonto yhdistetään entistä vahvemmin tuotteissa. Maakuntaan rakennetaan vetovoimaisia tuotteita luontoon kulttuuriperinnön ja -maisemien ympärille sekä kytkemällä luovan alan harrastuksia, erityisesti luontovalokuvausta ja ympäristötaidetta luontomatkailuun. Maakunnan luontokohteita tuodaan tuotteissa enemmän esille hyvinvointia tuottavina paikkoina. Metsän antimet ja luontoruokailu kytketään tiiviisti luontomatkailutuotteeseen.

Maakunnassa tuetaan maakunnan luonnon erityispiirteistä nousevien ideoiden tuotteistamista sekä runsaan aktiviteettitarjonnan luomista. Erityisesti vesistöaktiviteettien kuten kalastuksen, melonnan sekä trendikäiden aktiviteettien (kuten snorklaus, retkiluistelu, SUP-lautailu) tuotteistamista vahvistetaan, koska Satakunnan monimuotoiset vesistöt mahdollistavat lukuisten matkailijoille vetovoimaisten vesistöaktiviteettien kehittämisen. Maakunnan vesistöt kuten eksoottiset merelliset kohteet tarjoavat mahdollisuuden myös kohteita profiloivien ja matkailijan kiinnostuksen herättävien tuotteiden kehittämiseen. Lisäksi lintumatkailua kehitetään pitkäjänteisesti, sillä maakunnassa on monia kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittäviä lintukohteita, jotka ovat vielä matkailullisesti hyödyntämättä.

Lisäksi vaellusreittien ja kasvavan maastopyöräilyn reittien kehittämistä vahvistetaan. Koska matkailija kaipaa tuotteistettuja

TAULUKKO 7

Tuotekehityksen lisääminen

Tavoite	Toimenpide-ehdotus
Osaavat yrittäjät tuottavat yhdessä maakunnan luonnon vahvuuksiin perustuvia, kannattavia ja sisältörikkaita luontokokemuksia erilaisille kohderyhmille.	<ul style="list-style-type: none"> • Yrittäjien osaamista ja yhteistyötä tuotteistuksessa lisätään. • Maakunnan luonnon erityispiirteistä ja kohderyhmien tarpeiden ymmärtämisestä nousevien tuoteideoiden viemistä käytäntöön edistetään. • Maakuntaan rakennetaan matkailijan koko palveluketjun kattavia tuotekokonaisuuksia hyödyntäen myös erilaisten paikallisten toimijoiden osaamista.
Tuotteiden elämyksellisyyttä lisätään sekä tuoteemoja yhdistetään toisiinsa.	<ul style="list-style-type: none"> • Tuotteisiin liitetään tarinallisuutta ja luonnosta oppimista. • Kulttuuri ja luonto yhdistetään tuotteissa, luonnon hyvinvointivaikutukset huomioidaan sekä tuotteisiin liitetään vahvasti paikallinen ruoka.
Maakunnassa on tarjolla runsasta aktiviteettitarjontaa.	<ul style="list-style-type: none"> • Vesistöaktiviteettien kuten kalastuksen kehittämistä maakunnan kärkituotteiksi vahvistetaan. • Lintumatkailun liiketoimintapotentiaalia kehitetään pitkällä tähtäimellä. • Vaellus- ja maastopyöräilyreittien tuotteistamista tuetaan. • Aktiviteettien tuotteistamisessa tuotteita erilaistetaan huomioiden vaatimustaso, vuodenaika, kesto ja pituus.

luontoreittejä, maakunnan kärkiluontoreitit valitaan ja tuotteistaan matkailijalle helposti saatavilla oleviksi tuotteiksi. Valitut reitit teemoitetaan, luokitellaan ja viitoitetaan. Rei-

teille lisätään myös monikanavaista viestintää kuten karttoja ja sähköisiä materiaaleja. Lisäksi yritysverkostot kytketään tiiviisti reiteille.

KUVA: Juho Kuva

Tunnettuuden kehittäminen – näkyvyyttä maakunnalle luontomatkailukohteena

NYKYTILAN KUVAUS

Satakunnan luontomatkailun keskeiset haasteet markkinoinnissa liittyvät hajanaiseen ja vaikeasti löydettävään tietoon sekä maakunnan näkymättömyyteen ja heikkoon tunnettuuteen luontomatkailukohteena. Tästä joh-

tuen matkailijan on hankala löytää helposti yksittäisten yrittäjien palveluja. Luontomatkailua tukeva materiaali kuten kartat, esitteet ja oppaat ovat osittain puutteellisia eikä kieli-versioita ole riittävästi.

Luontomatkailutuotteet ovat heikosti ostettavissa erilaisissa myyntikanavissa, eivätkä olemassa olevat tuotteet saa riittävästi näkyvyyttä. Maakunnasta puuttuu koko maakunnan kattava, liiketoimintavetoinen myynti- ja markkinointiorganisaatio (DMO), eikä myynnissä ja markkinoinnissa

TAULUKKO 8

Tunnettuuden kehittäminen

Tavoite	Toimenpide-ehdotus
Maakunnan luontomatkailupalvelut ovat kootusti esillä erilaisissa kanavissa.	<ul style="list-style-type: none"> • Maakunta liittyy mukaan Visit Finlandin monikanavaisiin toimenpiteisiin. Maakuntaan luodaan informaatiokanava, jossa maakunnan luontokohteet ovat kootusti esillä. • Karttoja ja maakunnan luontokohteet kokoavia esitteitä tuotetaan lisää, myös kieliversioina.
Maakunta on näkyvä luontomatkailukohde, jonka luontomatkailua markkinoidaan aktiivisesti sen sisältö edellä.	<ul style="list-style-type: none"> • Toimijoiden osaamista elämyksellisessä sisältömarkkinoinnissa vahvistetaan. • Sisältöpohjaisia markkinointitempauksia lisätään. Lisäksi markkinointia esimerkiksi videoiden, kuvamateriaalin ja blogikirjoitusten kautta kasvatetaan. • Valtakunnallisiin medioihin, tiedotus- ja markkinointikanaviin tarjotaan aktiivisesti Satakunnan luontomatkailua koskevaa materiaalia.
Matkailijan on helppo ostaa luontomatkailun palvelukokonaisuuksia markkinoinnin ja myynnin ollessa verkostoitunutta ja aktiivista	<ul style="list-style-type: none"> • Mahdolliset kotimaiset ja ulkomaiset myyntikanavat kartoitetaan. • Paikallisten myyntiverkostojen syntymistä vahvistetaan ja yrittäjiä rohkaistaan aktiiviseen myyntiotteeseen. • Majoitusyritysten rooli luontokohteissa myynnin vetureina kartoitetaan ja tätä vahvistetaan.

ole riittäviä, laajempia maakunnallisia yritysverkostoja. Yrittäjien myyntityö tarvitsee aktiivisempaa otetta: asiakkaita tulee etsiä aktiivisesti ja tuotteet hintoineen olla näkyvästi tarjolla.

TAVOITTEET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Satakunnan luontomatkailun tunnettuutta markkinoilla kehitetään nostamalla maakun-

nan luontomatkailun sisältöä esiin. Luontokohteiden sekä yksittäisten tuotteiden näkyvyyttä lisätään elämyksellisen sisältömarkkinoinnin kautta. Maakunnassa lisätään sisältöpohjaisia markkinointitempauksia sekä internetin ja erityisesti sosiaalisen median hyödyntämistä markkinoinnissa kuten videoiden ja kuvamateriaalin levittämistä. Nämä edellyttävät myös yrittäjien osaamisen kehittämistä.

Maakunnan luontomatkailun tunnettuutta kasvatetaan maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tuottamalla kootusti lisää informaatiota erilaisin kanaviin sekä luomalla matkailijoille keskitetty informaatiokanava, jossa maakunnan luontokohteet ja -palvelut ovat esillä. Valtakunnallisiin sanoma-, harraste- ja aikakauslehtiin, televisiokanaviin, nettisivuille ja opaskirjoihin tarjotaan ja tuotetaan juttuja ja ohjelmia Satakunnasta luontomatkailukohteena. Lisäksi karttoja sekä maakunnan luontomatkailun kokoavia esitteitä tuotetaan lisää. Materiaalien tulisi olla saatavissa myös sähköisesti. Materiaalien tuotannossa huomioidaan myös kansainvälinen näkökulma ja materiaalit tuotetaan suomenkielen lisäksi ainakin englanniksi.

Maakunnallisen myynnin veturin puuttessa maakuntaan tarvitaan matkailija- ja yrityslähtöisiä ratkaisuja myynnin organisoimiseksi ja matkailijoiden tavoittamiseksi. Erilaisten kotimaisten ja kansainvälisten myyntikanavien tuntemusta lisätään ja näiden hyödyntämisen mahdollisuuksia kartoitetaan. Lisäksi rohkaistaan paikallisten myyntiverkoston syntymistä ja vahvistumista, jotka ovat kiinnostuneita myös tuotteistamaan maakuntaan lisää vetovoimaisia luontomatkailutuotteita. Myyjä voisi olla esimerkiksi iso majoitusyrittäjä, joka haluaa erottautua markkinoilla tuotetarjontansa kautta. Luontokohteissa sijaitsevat suuremmat majoitusliikkeet nähdään siten luontomatkailun kehityksen luontaiseksi veturiksi. Näiden roolin kartoittamiseen ja vahvistamiseen panostetaan.

Yhteistyön vahvistaminen – toimijoiden yhteistyöllä kattavuutta matkailijan palveluketjuun

---

NYKYTILAN KUVAUS

Tällä hetkellä maakunnassa ei tehdä kokonaisvaltaista yhteistyötä luontomatkailun

tuotteistamisessa, markkinoinnissa ja myynnissä. Markkinoille ei tuoteta tarvittavissa määrin kysyntään vastaavia verkostomaisia palvelupaketteja yhdessä, jotka kattaisivat matkailijan koko palveluketjun. Maakunnassa on pulaa myös asiantuntevista luonto-oppaista ja opastetuista luontomatkailutuotteista. Majoitusyrittäjät ja luonto-osaajat eivät ole riittävän verkostoituneita keskenään, eivätkä välttämättä tunnista toisiaan mahdollisina yhteistyökumppaneina. Lisäksi luontomatkailutuotteiden yhteiset markkinointi- ja myyntiverkostot ontuvat.

Aktiviteettitarjonnan lisäksi merkittäväksi tekijäksi luontomatkailun kehittymisessä nähdään alueella sijaitsevien majoitusyrittäjien ja majoituskapasiteetin määrä. Majoitusyrittäjät ovat keskeisessä asemassa juuri viipymän pidentämisessä ja toiminnan kannattavuuden lisäämisessä. Luontokohteissa toimivien majoitusyrittäjien ympäröivän luonnon erityispiirteiden tuntemus on kuitenkin osittain heikkoa, eikä luonnon liiketoimintapotentiaalia ja matkailijalle tuomaa lisäarvoa hyödynnetä riittävästi.

Paikallisissa toimijoissa, jotka tuntevat alueen luonnon, nähdään olevan suuri potentiaali kehitettäessä luontomatkailua. Paikalliset, luontoon liittyvät ammatinharjoittajat ja yhteisöt nähdään mahdollisina yhteistyökumppaneina. Lisäksi kylä-, ympäristö-, melontatai lintutieteellisten yhdistysten kautta voisi olla mahdollista löytää lisää toimijoita luontomatkailuun.

TAVOITTEET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Satakunnassa luontomatkailu on verkostoitunutta koko maakunnan tasolla sekä sen eri luontokohteissa. Tämän vuoksi matkailuyrittäjien ja luonto-osaajien verkottamista luontokohteissa sekä eri liiketoiminnan osalueiden ympärille vahvistetaan.

Majoitusyrittäjien ja luonto-osaajien kuten luonto-oppaiden ja aktiviteettituotteita tuottavien yrittäjien verkostoitumista ja tuotteiden yhteispaketointia edistetään. Majoitusyrittäjien mahdollisuuksia toimia

Yhteistyön vahvistaminen

Tavoite	Toimenpide-ehdotus
Satakunnassa luontomatkailu on verkostoitunutta sekä luontokohteissa että koko maakunnan tasolla.	<ul style="list-style-type: none"> • Matkailuyrittäjien ja luonto-osaajien sekä muiden luontotoimijoiden verkottamista eri teemojen ja liiketoiminnan osa-alueiden ympärille vahvistetaan.
Luontokohteissa toimivat majoitusyrittäjät ovat keskeisessä asemassa luontomatkailun kehittämisessä.	<ul style="list-style-type: none"> • Majoitusyrittäjien tietoisuutta ja ymmärrystä ympäröivän luonnon erityispiirteistä ja tämän hyödyntämisestä liiketoiminnassa vahvistetaan. • Luontokohteissa majoitusyrityksille tuotetaan viikko-ohjelmia. • Majoitusyritysten mahdollisuuksia toimia myyntiverkostojen vetureina kartoitetaan.
Toiminnassa mukana ovat luontomatkailuyrittäjien lisäksi majoitusyrittäjät, luonto-osaajat ja -oppaat sekä yhteisöt ja yhdistykset.	<ul style="list-style-type: none"> • Paikallisten yhdistysten mahdollisuus ja kiinnostus toimia luontomatkailussa selvitetään. • Kiinnostuneista paikallisista luonto-osaajista ja luonto-oppaista laaditaan asiantuntijapankki matkailuyrityksille.

myyntiverkoston veturina kartoitetaan. Tähän liittyen majoitusyritysten halukkuutta myydä päiväretkiä luontoon selvitetään sekä majoitusyrityksille tuotetaan viikko-ohjelmia ympäristön omatoimisista ja kaupallisista luontomatkailupalveluista. Tärkeää on, että majoitusyrittäjä tunnistaa ympäröivän luonnon vahvuudet ja erityispiirteet sekä osaa huomioida ja hyödyntää näitä liiketoiminnassaan. Majoitusyrittäjien tietoisuutta ja ymmärrystä luontomatkailun kohderyhmistä, ympäröivästä luonnosta ja sen ainutlaatuisuudesta sekä liiketoimintamahdollisuuksista lisätään luontomatkailun edistämiseksi.

Paikalliset luonto-osaajat verkotetaan matkailutoimijoiden kanssa ja rohkaistaan lähte-

mään mukaan luontomatkailuun. Paikallisten luonto-osaajien ja -harrastajien erityisosaaminen nostetaan paremmin matkailuyrittäjien tietoisuuteen. Koska luonto-oppaista on puutetta, valmistuneet oppaat kartoitetaan ja laaditaan kiinnostuneista luonto-osaajista sekä oppaista yhteystietolista: eräänlainen luonto-osaajapankki matkailuyrittäjien käyttöön. Lisäksi luonto-osaajien osaamistarpeita kartoitetaan näiden kehittämiseksi ja heidän rohkaisemiseksi mukaan luontomatkailuun. Luontomatkailun kehittämiseksi paikallisten yhdistysten kuten kylä-, ympäristö-, melonta- tai lintutieteellisten yhdistysten mahdollisuutta ja halukkuutta toimia luontomatkailussa selvitetään.

OHJELMAN TOTEUTUS JA SEURANTA

Satakunnan luontomatkailuohjelmassa painottuvat vahvasti uudet toimintamallit, verkostot ja uudenlainen toimijarajat ylittävä yhteistyö. Satakunnan luontomatkailuohjelman toteuttaminen vaatii jatkuvaa toimenpiteiden edistämistä, uudistumista, innovatiivista kehittämistä sekä luontomatkailun tilan ja alan kehityssuuntien seuranta.

Luontomatkailuohjelma ei vastuuta nimettyjä toteuttajatahoja. Tulevaisuuden haasteet ja jatkuva muutos haastaa kaikki omalta osaltaan miettimään mahdollisuuksiaan edistää

yhteisesti tärkeiksi havaittuja kehittämisen kohteita ja toteuttamaan ohjelmaan kirjattuja toimenpiteitä ja kehittämään uusia yhteistyömalleja ja kumppanuuksia.

Luontomatkailuohjelman toteuttamista seurataan vuosittain Satakuntaliiton matkailufoorumissa ja Satakunnan ammattikorkeakoulun vetämässä maakunnallisessa luontomatkailun kehittäjäverkostossa.

Maakunnan luontomatkailuohjelman toteuttamisessa keskeisiä toimijoita ovat tahot, joita on esitelty laajemmin liitteessä 3.

—
KUVA: *Visit Finland*
—

Luettelo haastatelluista henkilöistä

- Tuuli Jansson, hankekoordinaattori, Leader Ravakka
- Jaana Mälkki, kansainvälisten asioiden koordinaattori, Leader Karhuseutu
- Marja Kares-Oksman, toiminnanjohtaja, Leader Pyhäjärvisseutu
- Krista Antila, kansainvälisten asioiden koordinaattori, Leader Aktiivinen Pohjois-Satakunta
- Juha Vanhapaasto, toiminnanjohtaja, Leader Aktiivinen Pohjois-Satakunta
- Marko Rajamäki, toimitusjohtaja, Pohjois-Satakunnan Kehittämiskeskus Oy
- Terttu Hermansson, projektipäällikkö, Metsähallitus
- Minna Uusiniitty-Kivimäki, projektipäällikkö, Metsähallitus
- Hanna Ylitalo, erikoissuunnittelija, Metsähallitus
- Teija Kirkkala, toiminnanjohtaja, Pyhäjärvi-instituutti
- Heli Nukki, projektipäällikkö, Porin kaupunki
- Voitto Vuori, toimitusjohtaja, Reima Country Matkailuyhdistys ry
- Sirpa Kuivanen, myyntipäällikkö, Jämikeskus
- Kari Ylikoski, puheenjohtaja, Suomen luonnonsuojeluliitto, Satakunnan piiri
- Johanna Möttönen, toiminnanjohtaja, Satakunnan Kalatalouskeskus, ProAgria Länsi-Suomi
- Janne Lampolahti, opettaja, Länsirannikon Koulutus Oy Winnova
- Marianne Hakala, toiminnanjohtaja, Merikarvianjoki
- Kati Niittyniemi, puheenjohtaja, Merikarvian Matkailu ry
- Juho Mäkipuro, yrittäjä, Purolomat
- Maija-Liisa Liipo, puheenjohtaja, Merikarvian kehittämissyhdystys ry
- Harri Huhtinen, puheenjohtaja, Merikarvian Ylikylän kalastusosakaskunta ry
- Tapio Nummi, elinkeinopäällikkö, Metsäkeskus
- Krista Tupala, aluekehitysasiantuntija, Satakuntaliitto
- Anne Savola, ympäristöasiantuntija, Satakuntaliitto
- Anne Nummela, maakuntainsinööri, Satakuntaliitto
- Susanna Roslöf, maakunta-arkkitehti, Satakuntaliitto
- Juha Hyvärinen, ympäristönsuojelupäällikkö, Rauman kaupunki
- Kaija Kangas, puheenjohtaja, Karvian Matkailu ry
- Juha Manninen, ylitarkastaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus
- Irene Villanen, matkailupäällikkö, Rauman kaupunki
- Sanna Seppälä, maisemasuunnittelija, Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaiset, ProAgria Länsi-Suomi
- Antti Henriksson, yrittäjä, IloAdventures
- Kimmo Puosi, yrittäjä, Lohijoki Oy
- Heli Perttula, puheenjohtaja, Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry

LIITE 2

Satakunnan luontomatkailun tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset

TAVOITE	TOIMENPIDE-EHDOTUS
Kärkikohteiden kehittäminen	
Laadukkaat luontomatkailun kärkikohteet vahvistavat tunnettuuttaan ja profiiliaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Kärkikohteiden tunnettuuteen panostaminen profiloimalla kohteet, nostamalla nämä esille luonnon omien erityispiirteiden ja luontoarvojen sekä kohdeaktiiviteettien kautta. • Vertailu menestyviin kärkikohteisiin kansallisesti sekä kansainvälisesti. • Valtakunnallisen ja kansainvälisen statuksen omaavien luontokohteiden hyödyntäminen maakunnan luontomatkailun kehittämisen resurssina.
Kohderyhmien tunnistaminen ja tavoittaminen	
Satakunnan luontomatkailun asiakkaina ovat eritasoisia aktiviteetteja harrastavat, erilaisilta maantieteellisiltä alueilta saapuvat yksittäiset ja ryhmä-matkailijat.	<ul style="list-style-type: none"> • Erilaisia aktiviteetteja harrastavat, potentiaaliset kohderyhmät sekä kotimaasta että ulkomailta tunnistetaan ja tavoitetaan. • Markkinointitoimenpiteitä suunnataan isoihin kaupunkeihin 300 km säteellä Satakunnasta. • Erilaisia ryhmiä sekä oman maakunnan asukkaita aktivoidaan. • Kansainvälisten matkailijoiden lisäämiseksi tuotekehitystä, kansainvälistymisvalmiuksia lisätään sekä valituilla markkinoilla maakuntaa tuodaan esiin aktiviteettikohteena.

TAVOITE

TOIMENPIDE-EHDOTUS

Elinkeinomahdollisuuksien tukeminen ja vahvistaminen

Luontomatkailun kehittäjätahoilla on yhteinen tavoite ja toimintamallit sekä tiivistä yhteistoimintaa.

- Luontomatkailuohjelman luominen ja toteutumisen seuranta, maakunnallisen luontomatkailun kehittäjäverkoston tiivis toiminta, kunnat vahvasti mukana luontomatkailun kehittämisessä.
- Muualla menestyksekkäästi toteutettujen toimintamallien benchmarkkaus.

Vireä, kannattava ja verkostomainen yritystoiminta kasvaa.

- Yritystoiminnan kasvun, yrittäjien liiketoimintaosaamisen sekä verkostoitumisen tukeminen ajankohtaisin toimenpitein.

Luontomatkailussa tarvittava infra on käytettävää sekä ylläpito ja huolto sopimuksellista.

- Luontokohteissa olevien kärkeirettien valinta, teemoittelu ja tuotteistaminen valtakunnallisten työkalujen avulla.
- Luontoreittien sidosryhmien kartoitus sekä huoltoon ja ylläpitoon reittiikohtaiset, sopimukselliset mallit.

Tuotekehityksen lisääminen

Osaavat yrittäjät tuottavat yhteistyössä maakunnan luonnon vahvuuksiin perustuvia, kannattavia ja sisältörikkaita luontokokemuksia erilaisille kohderyhmille.

- Yrittäjien osaamista ja yhteistyötä tuotteistuksessa lisätään.
- Maakunnan luonnon erityispiirteistä ja kohderyhmien tarpeiden ymmärtämisestä nousevien tuoteideoiden viemistä käytäntöön edistetään.
- Maakuntaan rakennetaan matkailijan koko palveluketjun kattavia tuotekokonaisuuksia hyödyntäen myös erilaisten paikallisten toimijoiden osaamista.

Tuotteiden elämyksellisyyttä lisätään sekä tuoteteemoja yhdistetään toisiinsa.

- Tuotteisiin liitetään tarinallisuutta ja luonnosta oppimista.
- Kulttuuri ja luonto yhdistetään tuotteissa, luonnon hyvinvointivaikutukset huomioidaan sekä tuotteisiin liitetään vahvasti paikallinen ruoka.

Maakunnassa on tarjolla runsasta aktiviteettitarjontaa.

- Vesistöaktiiviteettien kuten kalastuksen kehittämistä maakunnan kärkituotteiksi vahvistetaan.
- Lintumatkailun liiketoimintapotentiaalia kehitetään pitkällä tähtäimellä.
- Vaellus- ja maastopyöräilyreittien tuotteistamista tuetaan.
- Aktiiviteettien tuotteistamisessa tuotteita erilaistetaan huomioiden vaatimustaso, vuodenaika, kesto ja pituus.

TAVOITE

TOIMENPIDE-EHDOTUS

Tunnettuuden kehittäminen

Maakunnan luontomatkailupalvelut ovat kootusti esillä erilaisissa kanavissa.

- Maakunta liittyy mukaan Visit Finlandin monikanavaisiin toimenpiteisiin. Maakuntaan luodaan koottu informaatiokanava kuluttajille, jossa maakunnan luontokohteet ovat kootusti esillä.
- Kartoja ja maakunnan luontokohteet kokoavia esitteitä tuotetaan lisää, myös kieliversioina.

Maakunta on näkyvä luontomatkailukohde, jonka luontomatkailua markkinoidaan aktiivisesti sen sisältö edellä.

- Toimijoiden osaamista elämyksellisessä sisältömarkkinoinnissa vahvistetaan.
- Sisältöpohjaisia markkinointitempauksia lisätään. Lisäksi markkinointia esimerkiksi videoiden, kuvamateriaalin ja blogikirjoitusten kautta kasvatetaan.
- Valtakunnallisiin medioihin, tiedotus- ja markkinointikanaviin tarjotaan aktiivisesti Satakunnan luontomatkailua koskevaa materiaalia

Matkailijan on helppo ostaa luontomatkailun palvelukokonaisuuksia markkinoinnin ja myynnin ollessa verkostoitunutta ja aktiivista.

- Mahdolliset kotimaiset ja ulkomaiset myyntikanavat kartoitetaan.
- Paikallisten myyntiverkostojen syntymistä vahvistetaan ja yrittäjiä rohkaistaan aktiiviseen myyntiotteeseen.
- Majoitusyritysten rooli luontokohteissa myynnin vetureina kartoitetaan ja tätä vahvistetaan.

Yhteistyön vahvistaminen

Satakunnassa luontomatkailu on verkostoitunutta sekä luontokohteissa että koko maakunnan tasolla.

- Matkailuyrittäjien ja luonto-osaajien sekä muiden luontotoimijoiden verkottamista eri teemojen ja liiketoiminnan osa-alueiden ympärille vahvistetaan.

Luontokohteissa toimivat majoitusyrittäjät ovat keskeisessä asemassa luontomatkailun kehittämisessä.

- Majoitusyrittäjien tietoisuutta ja ymmärrystä ympäröivän luonnon erityispiirteistä ja tämän hyödyntämisestä liiketoiminnassa vahvistetaan.
- Luontokohteissa majoitusyrityksille tuotetaan viikko-ohjelmia.
- Majoitusyritysten mahdollisuuksia toimia myyntiverkostojen vetureina kartoitetaan.

Toiminnassa mukana ovat luontomatkailuyrittäjien lisäksi majoitusyrittäjät, luonto-osaajat ja -oppaat sekä yhteisöt ja yhdistykset.

- Paikallisten yhdistysten mahdollisuus ja kiinnostus toimia luontomatkailussa selvitetään.
- Kiinnostuneista paikallisista luonto-osaajista ja luonto-oppaista laaditaan asiantuntijapankki matkailuyrityksille.

LIITE 3

Satakunnan luontomatkailun keskeisiä kehittäjätahoja

VARSINAIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS (ELY)

Varsinais-Suomen ELY-keskus on asiakas- ja kansalaislähtöinen, osaava ja luotettava alueellinen kehittäjä- ja palveluorganisaatio. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastuualueen tehtäviin sisältyy ympäristön- ja luonnonsuojelu sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, vesienhoito ja merensuojelu. Toiminta-alueena tämän vastuualueen osalta on myös Satakunta.

SATAKUNNAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS (ELY)

Satakunnan ELY-keskus on ns. yhden vastuualueen ELY-keskus, joka hoitaa elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualueen tehtäviä. Luontomatkailun toimialan näkökulmasta ELY-keskuksen hoitamia keskeisiä tehtäviä ovat Satakunnassa yritysten neuvonta-, rahoitus- ja kehittämispalvelut, maaseutuyrittäjyyden ja maaseudun elinvoimaisuuden edistäminen sekä elinkeinoelämän ja innovaatioympäristön kehittäminen.

SATAKUNTALIITTO

Satakuntaliiton tehtävä on edistää Satakunnan ja sen asukkaiden hyvinvointia. Satakuntaliitto on Satakunnan kehittäjä, strateginen suunnittelija, aluekehitystoimien yhteen soveltaja, maakuntakaavoittaja, edunvalvoja, hankerahoittaja ja markkinoija. Maakuntasuunnitelmaa eli Satakunnan Tulevaisuus-

käsikirja 2035:a toteuttavat mm. maakuntaohjelma, sen toimeenpanosuunnitelma ja maakuntakaava.

LEADER PYHÄJÄRVISEUTU RY

Leader Pyhäjärvisseutu ry on perustettu vuonna 1997 alueensa paikalliskehittäjäksi, ja se on yksi Suomen 54 Leader-ryhmästä. Leader-hankkeiden aktivoinnin ja rahoittamisen lisäksi yhdistys harjoittaa omaa aluekehitystoimintaa erityisesti matkailualalla. Tärkeimmät matkailun kehittämiseen liittyvät osa-alueet ovat seudun matkailumarkkinointi, luontomatkailun kehittäminen ja tuotteistaminen, retkiohjelmien järjestäminen sekä kansainvälisyyden edistäminen. Yhdistyksen tavoitteena on erilaisten kehittämishankkeiden ja muun rahoituksen turvin edistää Pyhäjärvisseudun matkailua.

LEADER RAVAKKA RY

Leader Ravakka ry on perustettu vuonna 1997 alueensa paikalliskehittäjäksi, ja se on yksi Suomen 54 Leader-ryhmästä. Leader-hankkeiden aktivoinnin ja rahoittamisen lisäksi yhdistys harjoittaa omaa aluekehitystoimintaa. Tärkeimmät matkailun kehittämiseen liittyvät osa-alueet ovat alueen matkailutoimijoiden näkyvyyden ja toimintaedellytysten parantaminen, matkailun tuotteistaminen, kehittäminen ja markkinointi sekä kansainvälisyyden edistäminen. Yhdistyksen tavoitteena on erilaisten kehittämishankkeiden ja yritys-

KUVA: Petri Jauhiainen

tukien avulla edistää matkailua ja matkailuelinkeinoja ja kaikkea lähiruokaan liittyvää.

LEADER KARHUSEUTU RY

Leader Karhuseutu ry on perustettu vuonna 1997 alueensa paikalliskehittäjäksi, ja se on yksi Suomen 54 Leader-ryhmästä. Leader-hankkeiden aktivoinnin ja rahoittamisen lisäksi yhdistys harjoittaa omaa aluekehitystoimintaa. Yhtenä yhdistyksen tavoitteena on erilaisten kehittämishankkeiden ja muun rahoituksen turvin edistää Karhuseudun matkailua. Tärkeimmät matkailun kehittämiseen liittyvät osa-alueet ovat seudun paikallisten tuotteiden kuten ruuan, palvelujen ja yritysten kehittäminen sekä vierailuohjelmien järjestäminen ja kansainvälisyyden edistäminen.

LEADER AKTIIVINEN POHJOIS-SATAKUNTA RY

Leader Pohjois-Satakunta on toiminut alueensa paikalliskehittäjänä vuodesta 1996 lähtien. Monipuolisen ja runsaan hanketoiminnan lisäksi yhdistys toimii yhdistysten, yritysten ja julkisen sektorin neuvojana ja aktivoijana sekä yhteistyön edistäjänä. Matkailun kehittäminen on näkynyt ja näkyy toiminnassa

monin tavoin. Hankkeilla on tuettu yritysten investointeja ja kehittämistä, eri yhdistysten matkailua edistäviä toimia sekä matkailun parissa toimivien verkostoitumista. Luontomatkailun kehittäminen, tuotteistaminen ja kansainvälisten matkailijoiden houkuttelu Satakuntaan ovat tulevaisuuden keskeisiä teemoja. Yhdistyksen pitkäjänteinen kv-toiminta antaa tähän hyvät mahdollisuudet. Lisäksi panostetaan kulttuurin ja matkailun yhdistämiseen sekä omaleimaisten tarinallisten matkailutuotteiden kehittämiseen. Geopark-projekti luo hyvän pohjan eri toimijoiden yhteistyön kehittämiseksi.

METSÄHALLITUS

Metsähallituksen luontopalvelujen tulosalue hallinnoi ja hoitaa kaikkia Suomen kansallispuistoja ja valtaosaa muusta Suomen suojelualueverkoston pinta-alasta. Luonnonsuojelualueiden päätarkoitus on luonnonsuojelu, mutta ne palvelevat myös luonnossa virkistytymistä, tutkimusta ja luonnonharrastusta. Tulosalue tuottaa peruspalvelut retkeilijöille, kalastajille ja metsästäjille ja toimii luontomatkailuyritysten kumppanina tuottaen niille myös toimintaympäristöjä.

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU

Satakunnan ammattikorkeakoulu on alueen innovaatiojärjestelmän keskeinen toimija, kansainvälistä ja yrittäjyyden edistäjä. Matkailuliiketoiminta on yksi SAMKin strategian nousevista aloista ja tutkimuksen painopiste-alueista. Tämän edistämiseksi SAMKissa toimii matkailuliiketoiminnan tutkimusryhmä, jonka tavoitteena on matkailuelinkeinon liiketoimintaosaamisen sekä alan verkostojen, tuotteiden ja palvelujen kehittäminen. Tutkimusryhmä kehittää erityisesti maaseudun ja luonnon resursseihin pohjautuvaa matkailuliiketoimintaa Satakunnassa.

PROAGRIA LÄNSI-SUOMI JA LÄNSI-SUOMEN MAA- JA KOTITALOUSNAISET

ProAgria Länsi-Suomi ja Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaiset tarjoavat asiantuntijapalveluja maatalouden ja maaseudun kehittämiseen. Yritysneuvonnan asiakkaina on mm. maaseutumatkailuyrityksiä, joita autetaan yrityksen perustamisessa, kehittämisessä ja uuden liiketoiminnan suunnittelussa. ProAgria Länsi-Suomella ja Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaisilla on vahvaa osaamista maisemasuunnittelussa sekä luonnontuotteiden, kuten villiyrtytien ja sienten keruuseen ja ruuanvalmistukseen liittyen. Satakunnan kalatalouskeskus edistää maakunnan kalataloutta.

SUOMEN METSÄKESKUS

Suomen metsäkeskus edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä metsätaloutta. Yhtenä tehtävänä on metsäalan yritystoiminnan edistäminen. Metsien hakkuiden lisäksi on tärkeää edistää metsien monikäyttöä ja maiseman säilymistä. Metsäkeskuksella on käynnissä hankkeita, joista erityisesti Lounais-Suomen metsäekosysteemipalvelut-hanke edistää metsissä tapahtuvaa luontomatkailua.

POHJOIS-SATAKUNNAN KEHITTÄMISKESKUS OY

PSKK Oy on Kankaanpään, Jämijärven, Karvian, ja Siikaisten omistama seudullinen

elinkeinoyhtiö Pohjois-Satakunnassa. PSKK Oy:n toiminta-ajatuksena on yhteistyötä kehittämällä vahvistaa ja monipuolistaa seutukunnan elinkeinorakennetta sekä yritysneuvonnan ja hanketoiminnan avulla kehittää seudun kilpailukykyä ja parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä kansainvälistyvässä ympäristössä. Matkailu on aluekehittämisen tärkeä osa-alue ja sen edellytyksien kehittämisessä erilaiset kehittämishankkeet ovat tärkeitä kaikille toimijoille. PSKK Oy:n toiminta-alueella pääpainotus on luonto-, aktiviteetti- ja kulttuurimatkailussa.

KUNNAT

Satakunnassa on vuoden 2016 alussa 18 kuntaa. Matkailun voidaan katsoa kuuluvan kunnan yleiseen toimialaan osana elinkeinopolitiikkaa, mutta matkailun kehittäminen itsessään ei lakisääteisesti kuulu kuntien tehtäviin. Kunnat näkevät roolikseen matkailussa erityisesti kaavoituksen, koordinoinnin, yritystuen ja markkinoinnin. Kunnat ovat luontomatkailussa mukana myös tähän tarvittavan infran kunnossapidossa ja kehittämisessä.

YRITYKSET

Luontomatkailuyritykset Satakunnassa ovat usein pieniä ja yrityksen toiminta perustuu vahvasti yrittäjän omalle osaamiselle. Luontomatkailijoita palvelevat laajasti myös muut matkailualan yritykset, joiden toiminnan pääpaino on esimerkiksi majoitus- tai ravitsemisalalla. Luontomatkailijoille palveluja tuottavat monialaisesti myös hyvinvointialan ja luovan alan yritykset.

KOLMAS SEKTORI

Monipuolinen ja aktiivinen kolmannen sektorin toiminta on tärkeänä voimavara luontomatkailussa. Lukuisat luontoon, liikuntaan ja matkailuun liittyvät yhdistykset sekä kyläyhdistykset toteuttavat paikallista toimintaa alueellaan.

Tämä luontomatkailuohjelma täydentää aiemmin laadittua Satakunnan matkailun tavoite- ja toimenpidesuunnitelmaa, jossa luonto ja elämykset on nostettu yhdeksi maakunnan matkailun kehittämisen ja markkinoinnin kokonaisuuksista.

Ohjelma määrittää Satakunnan luontomatkailun kehittämisteemat ja -tavoitteet sekä antaa toimenpide-ehdotuksia, minkä kautta maakunnan luontomatkailun liiketoimintapotentialiaali saadaan esille.

ISSN 1457-0696 | ISBN 978-951-633-198-3 (painettu)
ISSN 2323-8356 | ISBN 978-951-633-199-0 (verkkójulkaisu)